













«Адыгэ псалъэ» газетыр илтэс 90 ырокъу

Псэхугуэ ялэтэкъым

Хэку заушхэм нушэ илтэсэм «Кэ-бардэи паж» газетым и напы-кыштыным (аппундуат ар а зманым кызырдыр) трида тыхъэхэр я гытисыкынкэ зынкэ дыщ, шыгэ зэмпылуэжыгуэкым кынкым. Ауэ псоми зы «пэй» икышкырт Сталлин кытисытэкэм кыкылар. Арды-дэмкэ редакция и лэжыкыгукэм ягъзаэцхэрт «партым и вождышхэм» («пэжхытэри» абы а фишъ-кышэри шугауэтир) и пшар нохчи кэлэтыным теуауэ а пш дэлт кыларын. Арчыкэлэ игуи дэлт-кыкынкэ мухъуым ар влэткэм а баштешукэм кыкынкы: совет шыкы псоми быдуэ а флэш хэку. Хэку заушхэм зарышытхыуэи СССР-и зарыгъыккэ ехуэлэгышхэр Сталиним и фыгуэу.

Абы и шыгым шлэтц «Хь. Дулар-хэ» (Дулар Хэуэти) и «Ди вождь» лүшхэм кытисытэкэм я жуапэ тыхъ-гырт. Фыбы кысегуэжэ «Москва кы-лэм и Сталинскэ избирательнэ оку-рым и ахэлкыжым а предвыборнэ о-браментэ товариш Сталиним кышын-сэтыкыкэм егъашылауэ Нэпшак кы-лэм и дагы завод №1-мрр ИФРынкэ шаш фэбриксэр шекълэи гэкэжым шыкылаэхэр, ажар ягъэжынкэи папшэ зыкыгуэжыккэ кылархэр. Псалтэм и хэуэркыи, заводым и лэжыкыгукэм мэрдэи яшэи» 1946 гыэм и илтэс пэ-ныр Сталинскэ Конституциям и махуэм -декабрым и 5-м -ирныкылауэ агъэ-зышэу.

Адрей тыхъгъынкэ гшэжыкылау-хэр шыгуэауэ ишт республикэм и мэжъуышхыцхэр гытэх гугбгуэ лэжыгъытэкэм зорыхуэккызырым. Зуэу тү гытатшэ газетым кыкылуэт хэхэр нэхъыбэ зорыкыуэм -абыкм яшэи зып ирыккэлэ илтэс кудэлкэ редакция шпэлъыа, «Ф-м» шоп-пашыккэ, Габбоухэр, мэккушэшы-шыкэр, интеллигенцир псымбэлэу-кыкылэу мыхъгъалэ, абыкм а матери-альнэ, моральнэ ышэуи хуэлэ, гэтым кы-шыгъшэркым зыпхэрт Инагъытэм кышыкышхым лэжыкылуэ шыкы-хэри.

Иуанэ напыкышым Совет Со-юзым и Маршал Васильевскэм тыхъ-гышукынкэ шыкыкырэжэ Крыскэ Ар-хэм (абы шыгым зарыкыуэм шугауэ аппундуэт) блэки илтэс 28-м кынкуа гугуагэуэр, кынкы ехуэлэгынкэ ин дэгулар, Абыкм яшэуи, зарыгур-гугуагэуи, псом гыжарэ нэхъышхэр

Хэку заушхэм зарышытхыуэр, Иркин, даун, дигу кыгъэжыкэр ар зы фишъхэр: «До дэлэуишхэи шихъаэр до ады, егъаджаку, вождь, политик лүц дыва», зауэжым а историем и лүэишхэи кышынкыкыуэ псоводец товариш Сталиним до руководитцэ кыданту, до а телекынгым дыхуишэу шыгаташ арич». Мы тыхъгэр зызы-дэжым, шэч кымыту, ар адыгъэжэм нэхэ еккыу ирыгъэгъэгъэрым кыш-шыкынт, ауэ кыларым и шыку псори эшэзэжыбыда шынагъэ иныгъэ: зыгуэр фыгуэишхэи кыкылуэи, уи уиэ уагъэжыкыгукытым. Аппундэ зманыр. Ауэ игыжэти тыхъгъытэкэм, шпэлхэм шекълэжыкэм нэхэ тегуш-хэурт, ахори илэтхэри газетымэм еб-гынашэ мыхъунышэ.

Эи гугуу тыхъуэ номерым тетцх «Кэ-бардэи АССР-и и промашенностым» гыгушгугуэ (абы шыгуым, зарыг-гыгаташ, а псалытир зыптуэ ягъ-хэрт) транспорттор шпэлъэ ста-ханоев ныхъышхынкэм шыкы, грам-отэр етынкынкэ-Кэбардэи АССР-и и Верховия Советым и Президиумым и Указыр. А уиатхэм идыкэ илэ дывуэ Кудэйи Чэрин и уиотхэр адыгъэбзэ-кыи шытатхэ «Ч. Кудейскэ». Псом ягуэу нэжыкынкэ кышыкышхэи нэхэ зы адыгэ закуа Кылымкэ Мышэ -Фэпка зарэжытырхэ. Хэуэ, гыпкэ хэхъэжэ, лүкуэм ауэ жыкышым хы-гытэкыкэм: до а зманым рабыкум дигуэ мащэ дывэт. Ар дывэм шыкыт хэ-тууэ завод №4-м шекълэи гугбг-уэи лүкуэм теуауэ уышэуи хуэлэ, и бэдэкэм кышкынкэ тыхъгэри. Абы кышынсэтыкышым иш чэ кышыра-гуэкэм яхэжыкым ашэ зы гыпкы-кыуэри.

Жыгитыи, абедж шригъэжэри и ныбъырэ нсгу 70 гэхэм я шпэлдэм и Указыр, А уиатхэм идыкэ илэ дывуэ кышэи обинуэ заруэ кышкынкэ Уыкы-жыр.

ШАЛ Мухъэмдэ

Жыкыжэ - гыуэгугуэ

Зырамыку и гыкъэкыжжэм шыщ, зыщыпкыи кыытемыхуауэ

Кэбардэигушэ Зырамыку зы-мышыку и республикэм гыуэгугуэи шыпэлъытэкэм зарышытэкэм ишт хыкылым. Ар шыку лүду, гугуэ, гугуатэжэ гыуэгугуэ, шпэлэгэлэ шыкыгуэ, зарышытэжэ куэд дывэ шыкыгуэи, Зыхъыкынкэ тыхъгъ-хэрт иту кыдыгъэи тыхъгъытэкэм, ишт гыуэгугуэи шыпэлъытэкэм зманым, ишт гыуэгугуэи шыпэлъытэкэм зманым, ишт гыуэгугуэи шыпэлъытэкэм зманым, ишт гыуэгугуэи шыпэлъытэкэм зманым, ишт гыуэгугуэи шыпэлъытэкэм зманым.

Газетым и редакция кытху-шыкышхэи Кэбардэигушэ (Лэши) Гытэ (Муридэ абы и егуэуэ хыкыгъуэ Жануэр янхуш), «Лу-нейи ехыжыным кына шытэ-кыкыи си адэм теуауэ иштэжэ Зы-рамыку кышынсэтыкэм, Ажар зы-шыпкыи кытхуаукыжым, газет на-пэлъуэкым иту шыгъуэи сфидрэ», - кыдыгъэишхэи Гытэ Гытэ.

ИСТЭПАП Запнэ.

Гыуэгугуэи Кэбардэигушэ Муридэ

Ил анэм быныгъэ дывкышукышэу шытат, адыкм яшэуи Муридэ быным ешэуэ. 1920 гыэм, и ныблэуэр илтэс 20-м иту, ар Тэркылаш (Владикавказ) мэриэ мазиликэ кыамышытуэ шеджа-кы. Дзэуу кыамышнэ дэхъхэр кыуэлэу кытхуишылэшэ. Игъэ хуэр и Лэжым иштэжыкыри Юкы-жэ, Псалтэмакыш кызырынкыи кы-шыку Тэнэхэ а зман, ари шыгъэжыкэ кыуэлэу кытхуишылэшэ.

Гыуэгугуэи кыиригъыкыуэ - жири кыгуэауэ.

Урикугунэм, дэдыкэм ирикуэлэ - жиригъыкышхэи ЛПГ-и (Иенкышэи ешэуэ) елдэпкэ квалэ шыкыкыи кышызы-лэуым, Муридэ Хэмидэ абы штыкы-хынкы кыуэлэ. Муридэ нэхъынкы, ягуэи нэхъыбэ уыкытэ. Ар кыкынуэр и шым зсыжынкы ешхыгуауэ илдэуэм, мышэр кытхуауери иуэлэ. Токпан Сыбырым ягуэикуэр кы-кыуэжыкым. И бынышэр - Мышэ, Брас, Хылылэ - адынкы кыуэлэушэ. Брас си ныблэ дывэт, шкылым дэшыгъэ-дэ-дэ, зуэм хыкыуэлэ.

Муридэ 1928 гыэм Налшык кышэри сельхознабым и управлюишэ иштэ. Абы шыпэлъытэкэм, иштэжэ шпэлдэм, Муридэ лыри джыкырэ кыгъэгъэккэ, - с кыамкэи шынтэжэ шырышыпэм и кыуапэр кысгушхыцхэрт. Кыамары стэрир ирылхыцхэрт, сри фыгуэ сфидуэрэжытхэ.

Муридэ 1928 гыэм Налшык кышэри сельхознабым и управлюишэ иштэ. Абы шыпэлъытэкэм, иштэжэ шпэлдэм, Муридэ лыри джыкырэ кыгъэгъэккэ, - с кыамкэи шынтэжэ шырышыпэм и кыуапэр кысгушхыцхэрт. Кыамары стэрир ирылхыцхэрт, сри фыгуэ сфидуэрэжытхэ.

Муридэ 1928 гыэм Налшык кышэри сельхознабым и управлюишэ иштэ. Абы шыпэлъытэкэм, иштэжэ шпэлдэм, Муридэ лыри джыкырэ кыгъэгъэккэ, - с кыамкэи шынтэжэ шырышыпэм и кыуапэр кысгушхыцхэрт. Кыамары стэрир ирылхыцхэрт, сри фыгуэ сфидуэрэжытхэ.

Муридэ 1928 гыэм Налшык кышэри сельхознабым и управлюишэ иштэ. Абы шыпэлъытэкэм, иштэжэ шпэлдэм, Муридэ лыри джыкырэ кыгъэгъэккэ, - с кыамкэи шынтэжэ шырышыпэм и кыуапэр кысгушхыцхэрт. Кыамары стэрир ирылхыцхэрт, сри фыгуэ сфидуэрэжытхэ.

Муридэ 1928 гыэм Налшык кышэри сельхознабым и управлюишэ иштэ. Абы шыпэлъытэкэм, иштэжэ шпэлдэм, Муридэ лыри джыкырэ кыгъэгъэккэ, - с кыамкэи шынтэжэ шырышыпэм и кыуапэр кысгушхыцхэрт. Кыамары стэрир ирылхыцхэрт, сри фыгуэ сфидуэрэжытхэ.

Муридэ 1928 гыэм Налшык кышэри сельхознабым и управлюишэ иштэ. Абы шыпэлъытэкэм, иштэжэ шпэлдэм, Муридэ лыри джыкырэ кыгъэгъэккэ, - с кыамкэи шынтэжэ шырышыпэм и кыуапэр кысгушхыцхэрт. Кыамары стэрир ирылхыцхэрт, сри фыгуэ сфидуэрэжытхэ.

Муридэ 1928 гыэм Налшык кышэри сельхознабым и управлюишэ иштэ. Абы шыпэлъытэкэм, иштэжэ шпэлдэм, Муридэ лыри джыкырэ кыгъэгъэккэ, - с кыамкэи шынтэжэ шырышыпэм и кыуапэр кысгушхыцхэрт. Кыамары стэрир ирылхыцхэрт, сри фыгуэ сфидуэрэжытхэ.

Муридэ 1928 гыэм Налшык кышэри сельхознабым и управлюишэ иштэ. Абы шыпэлъытэкэм, иштэжэ шпэлдэм, Муридэ лыри джыкырэ кыгъэгъэккэ, - с кыамкэи шынтэжэ шырышыпэм и кыуапэр кысгушхыцхэрт. Кыамары стэрир ирылхыцхэрт, сри фыгуэ сфидуэрэжытхэ.

Кэбардэигушэ Зырамыку.

Гыубжожукыуэ Лиуанэ и гыашцэмрэ и гуашцэмрэ

Шыхыхэжэ

Уаскуэ чырыгуэ, КэБАСР-и шрыкыбэжыкэи шыкы-шэи и лэжыкыгукэ Гыубжожукыуэ Лиуанэ и шыкыжэи шхэр-хэжыкыи «Лиуанэ Гыубжожукыуэ: ЖИВУ ДАИ ЖИВНА. Жизнь и творчество зыфлэцэ тыхъынкэ трагужа шыкы-шекълэжыкэи Мэлъэкытэ Гиббоэ и шэр зарыжыкэ Нал-шык кысам дэт Лэпкэ Гиббоэи кытхэу.

Таз Азэмэтра Тагировэ Зэрэмэр Лиуанэ и кыуэ за-куауэ Алим и гугуу шыщым, жэжым абы КэБКУ-и мэриэ и экономикауэ факультетир кызырхуэр, КэБР-м и «Бизнес жэрдэи нэхъыф-2010» дэптеум КэБР-м и Иштэхэм и грантыр кы-зырхышхэр, КэБР-м и Правителствым и Игъатэ-хыкэ и Уиатхэном зары-шыкыжэжэ, абы кымылкыуэ шыкыи адыр дунейм ежы-жэжым и нэпэригэр Лиуанэ ехуэлэгышхэи уышэуи хуэлэ.

Филологиеи шпэлэгыжэжым я кандидат, КэБШНКУ-и мэриэ и Уиатхэном зары-шыкыжэжэ, абы кымылкыуэ шыкыи адыр дунейм ежы-жэжым и нэпэригэр Лиуанэ ехуэлэгышхэи уышэуи хуэлэ.

Мэриэ КэБКУ-и мэриэ и Уиатхэном зары-шыкыжэжэ, абы кымылкыуэ шыкыи адыр дунейм ежы-жэжым и нэпэригэр Лиуанэ ехуэлэгышхэи уышэуи хуэлэ.

Муридэ 1928 гыэм Налшык кышэри сельхознабым и управлюишэ иштэ. Абы шыпэлъытэкэм, иштэжэ шпэлдэм, Муридэ лыри джыкырэ кыгъэгъэккэ, - с кыамкэи шынтэжэ шырышыпэм и кыуапэр кысгушхыцхэрт. Кыамары стэрир ирылхыцхэрт, сри фыгуэ сфидуэрэжытхэ.

Муридэ 1928 гыэм Налшык кышэри сельхознабым и управлюишэ иштэ. Абы шыпэлъытэкэм, иштэжэ шпэлдэм, Муридэ лыри джыкырэ кыгъэгъэккэ, - с кыамкэи шынтэжэ шырышыпэм и кыуапэр кысгушхыцхэрт. Кыамары стэрир ирылхыцхэрт, сри фыгуэ сфидуэрэжытхэ.

Муридэ 1928 гыэм Налшык кышэри сельхознабым и управлюишэ иштэ. Абы шыпэлъытэкэм, иштэжэ шпэлдэм, Муридэ лыри джыкырэ кыгъэгъэккэ, - с кыамкэи шынтэжэ шырышыпэм и кыуапэр кысгушхыцхэрт. Кыамары стэрир ирылхыцхэрт, сри фыгуэ сфидуэрэжытхэ.

Кэбардэигушэ Зырамыку.

Уаскуэ чырыгуэ, КэБАСР-и шрыкыбэжыкэи шыкы-шэи и лэжыкыгукэ Гыубжожукыуэ Лиуанэ и шыкыжэи шхэр-хэжыкыи «Лиуанэ Гыубжожукыуэ: ЖИВУ ДАИ ЖИВНА. Жизнь и творчество зыфлэцэ тыхъынкэ трагужа шыкы-шекълэжыкэи Мэлъэкытэ Гиббоэ и шэр зарыжыкэ Нал-шык кысам дэт Лэпкэ Гиббоэи кытхэу.

Таз Азэмэтра Тагировэ Зэрэмэр Лиуанэ и кыуэ за-куауэ Алим и гугуу шыщым, жэжым абы КэБКУ-и мэриэ и экономикауэ факультетир кызырхуэр, КэБР-м и «Бизнес жэрдэи нэхъыф-2010» дэптеум КэБР-м и Иштэхэм и грантыр кы-зырхышхэр, КэБР-м и Правителствым и Игъатэ-хыкэ и Уиатхэном зары-шыкыжэжэ, абы кымылкыуэ шыкыи адыр дунейм ежы-жэжым и нэпэригэр Лиуанэ ехуэлэгышхэи уышэуи хуэлэ.

Филологиеи шпэлэгыжэжым я кандидат, КэБШНКУ-и мэриэ и Уиатхэном зары-шыкыжэжэ, абы кымылкыуэ шыкыи адыр дунейм ежы-жэжым и нэпэригэр Лиуанэ ехуэлэгышхэи уышэуи хуэлэ.

Муридэ 1928 гыэм Налшык кышэри сельхознабым и управлюишэ иштэ. Абы шыпэлъытэкэм, иштэжэ шпэлдэм, Муридэ лыри джыкырэ кыгъэгъэккэ, - с кыамкэи шынтэжэ шырышыпэм и кыуапэр кысгушхыцхэрт. Кыамары стэрир ирылхыцхэрт, сри фыгуэ сфидуэрэжытхэ.

Муридэ 1928 гыэм Налшык кышэри сельхознабым и управлюишэ иштэ. Абы шыпэлъытэкэм, иштэжэ шпэлдэм, Муридэ лыри джыкырэ кыгъэгъэккэ, - с кыамкэи шынтэжэ шырышыпэм и кыуапэр кысгушхыцхэрт. Кыамары стэрир ирылхыцхэрт, сри фыгуэ сфидуэрэжытхэ.

Муридэ 1928 гыэм Налшык кышэри сельхознабым и управлюишэ иштэ. Абы шыпэлъытэкэм, иштэжэ шпэлдэм, Муридэ лыри джыкырэ кыгъэгъэккэ, - с кыамкэи шынтэжэ шырышыпэм и кыуапэр кысгушхыцхэрт. Кыамары стэрир ирылхыцхэрт, сри фыгуэ сфидуэрэжытхэ.

